

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ЕКОНОМІКА ТА ПІДПРИЄМНИЦТВО»

Ступінь освіти	Бакалавр
Галузь знань	12 Інформаційні технології 124 Системний аналіз
Тривалість викладання	1 семестр
Заняття:	6 семестр, 11,12 чверті (нормативний строк навчання); 4 семестр, 7,8 чверті (скорочений строк навчання)
лекції	2 год./тижд.
практичні роботи	1 год./тижд.
Мова викладання	українська

Передумови для вивчення: для засвоєння матеріалу курсу та успішного виконання практичних робіт здобувач повинен мати знання з вищої математики.

Сторінка курсу в СДО НТУ «ДП»:

<https://do.nmu.org.ua/course/view.php?id=4221>

Консультації: за окремим розкладом, погодженим зі здобувачами освіти.

Онлайн-консультації: MS Teams, електронна пошта

Інформація про викладачів:

Ащеулова Олександра Миколаївна

Доцент, кандидат економічних наук, доцент кафедри прикладної економіки, підприємництва та публічного управління

Посилання на профіль:

[Сторінка кафедри https://pe.nmu.org.ua/ua/](https://pe.nmu.org.ua/ua/)

Orcid ID 0000-0002-8982-9725

Scopus ID [57204160577](https://scopus.com/authid/detail.url?authorID=57204160577)

Google scholar

https://scholar.google.com.ua/citations?user=_WT6F6sAAAAJ&hl=uk

E-mail: ashcheulova.O.M@nmu.one

1. Анотація до курсу

Дисципліна «Економіка та підприємництво» спрямована на формування у студентів теоретичних знань щодо основ економічного життя суспільства в умовах обмежених ресурсів, ринкової економіки, економічних систем, відносин людей в процесі суспільного виробництва, поведінки економічних суб'єктів, особливостей розвитку національної економіки, функціонування суб'єктів підприємницької діяльності у цій системі; орієнтує на формування сучасних моделей розвитку підприємств та визначення напрямків удосконалення бізнес-процесів.

2. Мета та завдання курсу

Мета – формування у студентів сучасного економічного мислення і системи спеціальних знань про базові поняття щодо господарсько-фінансової діяльності підприємства, змісту її окремих напрямів та їх взаємозв'язку, системи показників, що їх характеризують.

Завдання курсу:

- набуття студентами знань про антикризову систему господарювання; правові основи функціонування підприємства як суб'єкта господарювання; структуру ресурсів підприємства, джерела їх формування та напрямки ефективного використання;
- вивчення теорії та методологічних засад засвоєння практичних навичок управління підприємством у конкурентному середовищі;
- опанування основних методів оцінки ефективності роботи підприємства, ціноутворення; основних положень організації, планування та державного регулювання діяльності підприємства; принципів мотивації трудової діяльності, форм та системи оплати праці на підприємстві;
- формування вмінь ефективного використання ресурсного і виробничо-господарського потенціалу,
- обґрунтування ефективності фінансово-економічних результатів суб'єктів господарювання;
- пізнання закономірностей взаємодії підприємства та суспільства; засвоєння принципів ефективного функціонування.

3. Результати навчання:

- аналізувати ефективність роботи підприємства; проводити оцінку впливу чинників зовнішнього середовища на діяльність підприємства;
- оцінювати та планувати обсяги, склад, джерела фінансування ресурсів підприємства;
- складати кошторис витрат на виробництво продукції та оцінювати фінансовий стан підприємства;
- обирати метод ціноутворення та визначати ціну на продукцію;
- аналізувати показники ефективності діяльності підприємства;
- володіти методичним інструментарієм оцінки суми грошей у часі, розрахунку критеріїв ефективності інвестиційних проектів

4. Структура курсу

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
ЛЕКЦІЇ	40
Тема 1. Теорії підприємств і основи підприємництва Підприємництво як сучасна форма господарювання. Принципи здійснення, форми і моделі підприємницької діяльності. Ринок і його різновиди. Зовнішнє середовище господарювання підприємств	4
Тема 2. Основи виробництва і функціонування підприємства Підприємство як господарський суб'єкт ринку. Товарна політика підприємства. Життєвий цикл товару. Організаційно-управлінські структури підприємства й основи планування його діяльності	4
Тема 3. Персонал підприємства та продуктивність праці Персонал підприємства і його характеристика. Нормування праці. Продуктивність праці. Методичні підходи до розрахунку продуктивності праці на виробничих підприємствах	4
Тема 4. Оплата праці працівників підприємства Склад витрат на оплату праці. Тарифна система. Форми і системи оплати праці. Формування фонду оплати праці на підприємстві	4
Тема 5. Виробничі фонди підприємства. Основний капітал і виробничі потужності підприємства Поняття, класифікація, структура основних фондів і їх роль в розширеному відтворенні. Амортизація основних фондів. Виробнича потужність і	4

Види та тематика навчальних занять	Внесок в загальну оцінку, %
фактори, що на неї впливають. Система показників ефективності відтворення та використання основних фондів. Нематеріальні активи	
Тема 6. Оборотні фонди та оборотні засоби підприємства Поняття, матеріальний склад і структура оборотних фондів підприємства. Нормування витрат матеріальних ресурсів. Нормовані і ненормовані оборотні кошти. Методи розрахунку нормативів оборотних засобів. Методика розрахунку показників ефективності використання оборотних коштів	4
Тема 7. Витрати виробництва і реалізації продукції Склад і класифікація витрат підприємства. Поняття і методика розрахунку кошторису витрат на виробництво. Економічний зміст, функції і види цін та сфери їх застосування. Методи встановлення цін.	4
Тема 8: Фінансово-економічні результати, ефективність діяльності підприємства Виручка від реалізації продукції і дохід підприємства. Джерела формування прибутку (доходу) підприємства. Суть і методичні підходи до оцінки загального фінансово-економічного стану підприємства. Показники рентабельності та їх розрахунок. Методика розрахунку показників фінансового стану підприємства	4
Тема 9: Інвестиційні ресурси підприємства Склад інвестицій підприємства. Абсолютна і порівняльна ефективність виробничих інвестицій. Ефективність реконструкції. Основні шляхи підвищення ефективності використання капітальних вкладень. Економічне обґрунтування інвестиційних проектів в бізнес-плані.	4
Тема 10: Інноваційні процеси та їх ефективність Поняття, характеристика й види інноваційних процесів та їх реалізація на підприємстві. Методика визначення економічної ефективності впровадження нової техніки. Економічний ефект на витратах виробництва нової техніки. Врахування фактору часу при розрахунку ефективності використання технічних нововведень	4
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60
Практична робота № 1. Підприємство як суб'єкт господарювання і ринкових відносин. Ринок. Товарна політика.	15
Практична робота № 2 Персонал підприємства та продуктивність праці Мотивація та оплата праці на підприємстві	15
Практична робота № 3 Активи підприємства Фінансово-економічні результати, ефективність діяльності підприємства	15
Практична робота № 4 Інвестиційні ресурси підприємства Інноваційні процеси та їх ефективність	15
РАЗОМ	100

5. Технічне обладнання та/або програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійні та комп'ютерні пристрої.
Засоби дистанційної освіти: Moodle, MS Teams.

Застосунки MS TEAMS та MOODLE інстальовані на смартфон та/або ноутбук.
Активованій акаунт університетської пошти (student.i.p.@nmu.one) на Офіс365.

6. Система оцінювання та вимоги

6.1. Навчальні досягнення здобувачів вищої освіти за результатами вивчення курсу оцінюватимуться за шкалою, що наведена нижче:

Рейтингова шкала	Інституційна шкала
90 – 100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

6.2. Здобувач ступеня освіти «бакалавр» може отримати підсумкову оцінку з навчальної дисципліни на підставі поточного оцінювання знань за умови, якщо набрана кількість балів з поточного тестування та самостійної роботи складатиме не менше 60 балів.

Поточна успішність складається з успішності за теоретичну частину курсу (максимум – 40 балів) та оцінок за виконання комплексної практичної роботи (максимум – 60 балів). Отримані бали за теоретичну частину курсу та практичні роботи додаються і є підсумковою оцінкою за вивчення навчальної дисципліни. Максимально за поточною успішністю здобувач вищої освіти може набрати 100 балів.

Шкала оцінювання (зазначено максимально можливі бали):

Теоретична частина	Практичні роботи		Разом
	При своєчасному складанні	При несвоєчасному складанні	
40	60	40	100

6.3 Критерії оцінювання поточного та підсумкового контролю:

– підсумкове теоретичне оцінювання відбувається у формі диференційованого заліку у форматі тесту, який складається з 40 питань із вибором варіанту відповіді – 1 бал за правильну відповідь;

– поточне оцінювання практичної роботи відбувається шляхом захисту звіту відповідної роботи (максимальний бал – 60, який формується наступним чином: 40 балів – правильність і повнота викладення матеріалу в звіті, 20 балів – захист індивідуальної роботи шляхом відповіді на контрольні питання).

7. Політика курсу

7.1. Політика щодо академічної доброчесності. Академічна доброчесність студентів є важливою умовою для опанування результатами навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). У НТУ «Дніпровська політехніка» політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням «Положення про систему запобігання та виявлення плагіату у НТУ «Дніпровська політехніка»: http://www.nmu.org.ua/ua/content/activity/us_documents/System_of_prevention_and_detection_of_plagiarism.pdf.

У разі порушення студентом академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.

7.2. Комунікаційна політика. Студенти повинні мати активовану університетську (корпоративну на домені @ntu.one) пошту. Усі письмові запитання до викладачів стосовно курсу мають надсилатися на університетську електронну пошту.

7.3. Політика щодо перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

7.4. Відвідування занять. Для студентів денної форми відвідування занять є обов'язковим. Поважними причинами для неявки на заняття є хвороба, участь в університетських заходах, відрядження, які необхідно підтверджувати документами у разі тривалої (два тижні) відсутності. Про відсутність на занятті та причини відсутності студент має повідомити викладача або особисто, або через старосту. Якщо студент захворів, ми рекомендуємо залишатися вдома і навчатися за допомогою дистанційної платформи. Студентам, чий стан здоров'я є незадовільним і може вплинути на здоров'я інших студентів, буде пропонуватися залишити заняття (така відсутність вважатиметься пропуском з причини хвороби). Лабораторні заняття не проводяться повторно, ці оцінки неможливо отримати під час консультації. **За об'єктивних причин (наприклад, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з керівником курсу.**

7.5. Участь в анкетуванні. Наприкінці вивчення курсу та перед початком сесії студентам буде запропоновано анонімно заповнити електронні анкети (MS Office 365), які буде розіслано на ваші університетські поштові скриньки. Заповнення анкет є важливою складовою вашої навчальної активності, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати ваші пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.

8 Рекомендовані джерела інформації

1. Лисак О.І., Андрєєва Л.О., Болтянська Л.О. Економіка підприємства: навчальний посібник. Мелітополь. Люкс, 2020. 272 с.

2. Економіка підприємства : підручник / за заг. ред. Л.Г. Ліпич. Луцьк : Вежа-Друк, 2021. вилучено з : https://lib.lntu.edu.ua/sites/default/files/2021-12/Економіка_електронний%20підручник%20%281%29.pdf

3. Жуков С.А. Основи економіки та підприємництва: навч. посіб. Ужгород. Вид-во УжНУ «Говрела», 2021. 400 с.

4. Економіка підприємства: Навч. посібник / уклад. Н.В. Романченко, Т.В. Кожемякіна, К.В. Пічик. Київ. НаУКМА, 2018. 343 с

5. Економіка підприємства: підручник / під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.

6. Економіка підприємства : підручник : у 3 т. / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т ; за ред. А.В. Непрана, І.Ю. Шевченко. Харків. Вид-во Іванченка І.С., 2024.

вилучено з : <https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/20247>

7. Економіка і бізнес: підручник / за ред. д.е.н., проф. Л.Г. Мельника, д.е.н., проф. О.І. Карінцевої. Суми. Університетська книга, 2021. 316 с